

Republica Moldova
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE

DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 164g/2024

privind excepția de neconstituționalitate
a articolelor 6¹ din Legea privind organizarea judecătorească și 4 alin. (4)
lit. b) din Legea cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii

(constituirea completelor de judecată [nr. 2])

CHIȘINĂU

26 septembrie 2024

Curtea Constituțională, judecând în componența:

nei Domnica MANOLE, *Președinte*,
nei Viorica PUICA,
dlui Nicolae ROȘCA,
nei Liuba ȘOVA,
dlui Serghei ȚURCAN,
dlui Vladimir ȚURCAN, *judecători*,
cu participarea dlui Dumitru Avornic, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată la 25 iulie 2024,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 26 septembrie 2024, în camera de consiliu,
Pronunță următoarea decizie:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolelor 6¹ din Legea nr. 514 din 6 iulie 1995 privind organizarea judecătorească și 4 alin. (4) lit. b) din Legea nr. 947 din 19 iulie 1996 cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii, ridicată de dnii avocați Victor Munteanu și Mihail Mișcoi în interesele domnilor Valeriu Lazăr și Alla Tubari, în dosarul nr. 1r-434/2024, pendinte la Curtea de Apel Chișinău.
2. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost trimisă la Curtea Constituțională de un complet de judecată de la Curtea de Apel Chișinău, format din dnii judecători Marcel Juganari, Silvia Cegan și Ion Bulhac, pe baza articolului 135 alin. (1) lit. a) și lit. g) din Constituție.

ÎN FAPT

A. Circumstanțele litigiului principal

3. Circumstanțele cauzei, așa cum au fost formulate de autorii excepției, pot fi rezumate după cum urmează.
4. Pe rolul Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, se află cauza penală de învinuire, *inter alia*, a dlui Valeriu Lazăr și a dnei Alla Tubari de comiterea infracțiunii prevăzute de articolul 327 alin. (3) în coroborare cu articolele 30, 42 alin. (2) și 45 din Codul penal.
5. Prin încheierea din 14 martie 2024, Președintele interimar al Judecătoriei Chișinău a dispus redistribuirea cauzei penale în mod aleatoriu unui alt judecător specializat în examinarea cauzelor penale.
6. Prin încheierea din 1 aprilie 2024, Președintele interimar al Judecătoriei Chișinău a modificat completul de judecată și a stabilit că dna Djeta Chistol, dna Tatiana Bivol și dl Petru Păun vor fi înlocuiți cu dna Stella Bleșceaga, dna Olga Bejenari și Vitalie Budeci.

7. Nefiind de acord cu încheierile menționate mai sus, dnii avocați Victor Munteanu și Mihail Mișcoi le-au contestat cu recurs. În procedura din fața Curții de Apel Chișinău, dnii avocați au ridicat excepția de neconstituționalitate a articolelor 6¹ din Legea nr. 514 din 6 iulie 1995 privind organizarea judecătorească și 4 alin. (4) lit. b) din Legea nr. 947 din 19 iulie 1996 cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii, precum și a punctului 7 lit. d) din Regulamentul privind modul de distribuire aleatorie a dosarelor pentru examinare în instanțele judecătorești, aprobat prin Hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii nr. 110/5 din 5 februarie 2013.

8. Printr-o încheiere din 9 iulie 2024, Curtea de Apel Chișinău a admis parțial cererea formulată, a ridicat excepția de neconstituționalitate a articolelor 6¹ din Legea nr. 514 din 6 iulie 1995 privind organizarea judecătorească și 4 alin. (4) lit. b) din Legea nr. 947 din 19 iulie 1996 cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii și a sesizat Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

B. Legislația pertinentă

9. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 20 Accesul liber la justiție

„(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție.”

Articolul 74 Adoptarea legilor și a hotărârilor

„(1) Legile organice se adoptă cu votul majorității deputaților aleși, după cel puțin două lecturi.

[...]”

Articolul 115 Instanțele judecătorești

„[...]”

(4) Organizarea instanțelor judecătorești, competența acestora și procedura de judecată sunt stabilite prin lege organică.”

10. Prevederile relevante ale Legii nr. 514 din 6 iulie 1995 privind organizarea judecătorească sunt următoarele:

Articolul 6¹ Distribuția aleatorie a dosarelor și constituirea completurilor de judecată

„(1) Activitatea de judecare a cauzelor se desfășoară cu respectarea principiului distribuirii aleatorii a dosarelor prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor. În cazul în care judecătorul căruia i-a fost repartizată cauza este în imposibilitatea de a continua judecarea acesteia, persoana responsabilă, în temeiul unei încheieri motivate a președintelui instanței judecătorești, prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor, asigură redistribuirea aleatorie a dosarului altui judecător. Fișa cu datele privind distribuția aleatorie a dosarelor se anexează în mod obligatoriu la fiecare dosar.

(1¹) **Constituirea completurilor de judecată și desemnarea președinților acestora se fac la începutul anului prin dispoziție a președintelui instanței. Schimbarea membrilor completului se face în cazuri excepționale, în baza unei încheieri motivate a președintelui instanței judecătorești și potrivit criteriilor obiective stabilite de regulamentul aprobat de Consiliul Superior al Magistraturii.** Încheierea motivată privind schimbarea membrilor completului se anexează la materialele dosarului.

(2) Cauzele repartizate unui complet de judecată nu pot fi trecute altui complet decât în condițiile prevăzute de lege.”

11. Prevederile relevante ale Legii nr. 947 din 19 iulie 1996 cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii sunt următoarele:

Articolul 4 Competența Consiliului Superior al Magistraturii

„[...]

(4) Întru exercitarea funcțiilor sale, Consiliul Superior al Magistraturii are următoarele competențe în domeniul administrării instanțelor judecătorești:

[...]

b) aprobă Regulamentul privind modul de repartizare aleatorie a dosarelor pentru examinare în instanțele judecătorești, care asigură transparența, obiectivitatea și imparțialitatea acestui proces;

[...]”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorilor excepției de neconstituționalitate

12. Autorii excepției menționează că, deși motivele înlocuirii unui judecător care judecă o cauză penală sunt stabilite în mod precis de legislator la articolul 31 din Codul de procedură penală, normele contestate prevăd că schimbarea membrilor completului se face în cazuri excepționale, în baza unei încheieri motivate a președintelui instanței judecătorești și potrivit criteriilor obiective stabilite de regulamentul aprobat de Consiliul Superior al Magistraturii.

13. Autorii notează că delegarea către Consiliul Superior al Magistraturii a competenței stabilirii motivelor schimbării membrilor completului contravine articolului 115 alin. (4) din Constituție, care prevede că organizarea instanțelor judecătorești, competența acestora și procedura de judecată sunt stabilite prin lege organică.

14. Autorii consideră că dreptul lor la un tribunal instituit prin lege este încălcat, deoarece normele contestate permit schimbarea membrilor completului pe baza unei proceduri neprevăzute de lege. De asemenea, ei consideră că textul „schimbarea membrilor completului se face în cazuri excepționale, în baza unei încheieri motivate a președintelui instanței judecătorești” din articolul 6¹ alin. (1¹) din Legea privind organizarea judecătorească permite înlocuirea membrilor completului în mod abuziv.

15. Prin urmare, autorii consideră că dispozițiile contestate contravin articolelor 20 alin. (1), 74 alin. (1) și 115 alin. (4) din Constituție.

B. Aprecierea Curții

16. Examinând admisibilitatea sesizării, Curtea constată următoarele.

17. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a unor prevederi din Legea privind organizarea judecătorească și din Legea cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii, ține de competența Curții Constituționale.

18. Curtea constată că excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de dnii avocați Victor Munteanu și Mihail Mișcoi în interesele domnilor Valeriu Lazăr și Alla Tubari, părți în proces. Astfel, sesizarea este formulată de subiectele cărora li s-a conferit acest drept, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție, așa cum a fost interpretat acesta prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016.

19. Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie articolele 6¹ din Legea nr. 514 din 6 iulie 1995 privind organizarea judecătorească și 4 alin. (4) lit. b) din Legea nr. 947 din 19 iulie 1996 cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii. Curtea constată că, din perspectiva problemelor abordate de autorii excepției, aceste prevederi au mai constituit obiectul unei sesizări la Curtea Constituțională (a se vedea sesizarea nr. 193g/2023).

20. Astfel, în Decizia nr. 22 din 28 martie 2024, §§ 25-26, Curtea a reținut că, potrivit jurisprudenței Curții Europene, ține de competența tribunalelor naționale să-și gestioneze procedurile în vederea asigurării unei bune administrări a justiției. Atribuirea unui caz pentru examinarea unui anumit judecător sau unui tribunal se încadrează în marja discreționară de care se bucură autoritățile naționale în astfel de chestiuni. Este important ca distribuția sau redistribuirea unei cauze să fie conformă cu articolul 6 § 1 din Convenție, în special cu exigențele independenței și imparțialității judecătorilor (*Sutyagin v. Rusia*, 3 mai 2011, § 187; *Pasquini v. San Marino*, 2 mai 2019, § 103).

21. De asemenea, Curtea a notat că oferirea către președintele instanței a competenței de a decide în mod justificat cu privire la soluționarea cauzei de un complet format din trei judecători nu afectează, *per se*, dreptul la un proces echitabil. Pentru a fi respectat dreptul la un proces echitabil, este important ca judecătorul unic sau judecătorii completului care au fost desemnați să judece cauza să respecte exigențele independenței și imparțialității. În acest context, Curtea a menționat că exigențele în discuție sunt asigurate de

mecanismul abținerii și recuzării judecătorilor (DCC nr. 40 din 20 martie 2022, § 30).

22. Mai mult, Curtea notează că motivele înlocuirii unui judecător din complet în cazul imposibilității acestuia de a participa la judecarea unei cauze concrete sunt prevăzute expres și limitativ de lege în articolul 31 alin. (3) din Codul de procedură penală. Pe de altă parte, normele contestate privesc situația schimbării membrilor completelor de judecată constituite la începutul fiecărui an de către președintele instanței. Articolul 115 alin. (4) din Constituție nu împiedică legislatorul să-i delege Consiliului Superior al Magistraturii competența stabilirii motivelor schimbării membrilor completului constituit la începutul fiecărui an. În acest caz, legislatorul a stabilit și limitele delegării, menționând că motivele schimbării trebuie să fie obiective și excepționale, iar aplicarea acestei măsuri membrilor completului trebuie făcută printr-o încheiere motivată a președintelui instanței de judecată.

23. În acest sens, Curtea constată că, prin hotărârea nr. 111/5 din 5 februarie 2013, Consiliul Superior al Magistraturii a aprobat Regulamentul privind modul de constituire a completelor de judecată și schimbarea membrilor acestora, care prevede, la punctul 14, motivele schimbării membrilor completului de judecată: a) boală îndelungată; b) deces; c) eliberare din funcție; d) abținere; e) recuzare; f) detașare; g) transferare; h) promovare; i) suspendare din funcție; j) incompatibilități. Curtea constată că atât prevederile contestate, cât și dispozițiile Regulamentului Consiliului Superior al Magistraturii limitează marja discreționară a președintelui instanței în chestiunea schimbării membrilor completelor de judecată.

24. Astfel, Curtea constată că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate este una repetată și, de vreme ce nu au intervenit elemente noi care să justifice reconsiderarea jurisprudenței Curții, atât soluția, cât și considerentele menționate în DCC nr. 22 din 28 martie 2024 rămân valabile și în prezenta cauză.

25. Prin urmare, pe baza celor menționate *supra*, Curtea constată că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate nu întrunește condițiile de admisibilitate și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în baza articolelor 135 alin. (1) literele a) și g), 140 din Constituție, 26 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. Se *declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolelor 6¹ din Legea nr. 514 din 6 iulie 1995 privind organizarea judecătorească și 4 alin. (4) lit. b) din Legea nr. 947 din 19 iulie 1996 cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii, ridicată de dnii avocați Victor Munteanu și Mihail Mișcoi în interesele domnilor Valeriu Lazăr și Alla Tubari, în dosarul nr. 1r-434/2024, pendinte la Curtea de Apel Chișinău.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Domnica MANOLE

Chișinău, 26 septembrie 2024

DCC nr. 119

Dosarul nr. 164g/2024